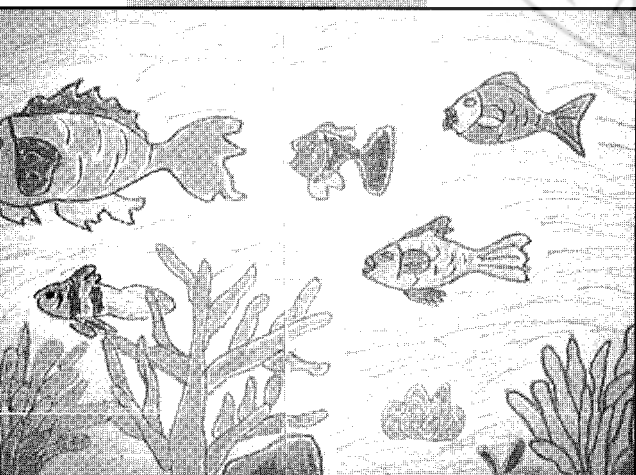

รายงานการฝึกอบรม

การฝึกอบรมการพัฒนา การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ศักยภาพการคิด

โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ให้มีความพร้อมสำหรับการเป็นครูที่มีคุณภาพ จึงได้จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะต่างๆ ให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ปีการศึกษา 2546 ได้กำหนดจัด *โครงการฝึกอบรม การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพการคิด* ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งของการพัฒนานักศึกษาในโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพการคิด ตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่นักศึกษาจะต้องนำไปปรับใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ต่อไป

กิจกรรมครั้งนี้ เป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่เน้นให้ผู้เข้าอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริงเป็นเวลา 2 วัน ผู้เข้าฝึกอบรมประกอบด้วยนักศึกษาปีที่ 3 โปรแกรม วิชาสังคมศึกษา จำนวน 34 คน และคณะครู โรงเรียนจุลสมัย จำนวน 10 คน การฝึกอบรมครั้งนี้ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากโรงเรียนเทศบาล 3 (วัด ศาลาหัวยาง) และโรงเรียนจุลสมัย ที่เอื้อเพื่อจัดชั้น เรียนเพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมได้ทดลองฝึกปฏิบัติจริง อัน เป็นส่วนสำคัญของกิจกรรมนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการ : เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความ เข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการพัฒนา ศักยภาพการคิดในการจัดการเรียนการ สอนตามแนวทางของ หลักสูตรการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ระยะเวลา : วันที่ 1 - 2 กุมภาพันธ์ 2547

สถานที่ : ห้องประชุม ส.2 สถาบันราชภัฏสงขลา

วิทยากร : นายสมศักดิ์ กัณหา ผู้อำนวยการ สถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา (มายา) และนายเศกสันต์ วิชัยผล วิทยากรประจำสถาบันศิลปวัฒนธรรม เพื่อการศึกษา (มายา)

ก่อนให้รายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการฝึกอบรม ของอนุญาตแนะนำ **สถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา** เป็นเกร็ดความรู้แก่ผู้ที่สนใจที่จะติดต่อใน โอกาสต่อไป

สถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา

(MAYA : The Art and Cultural for Development)

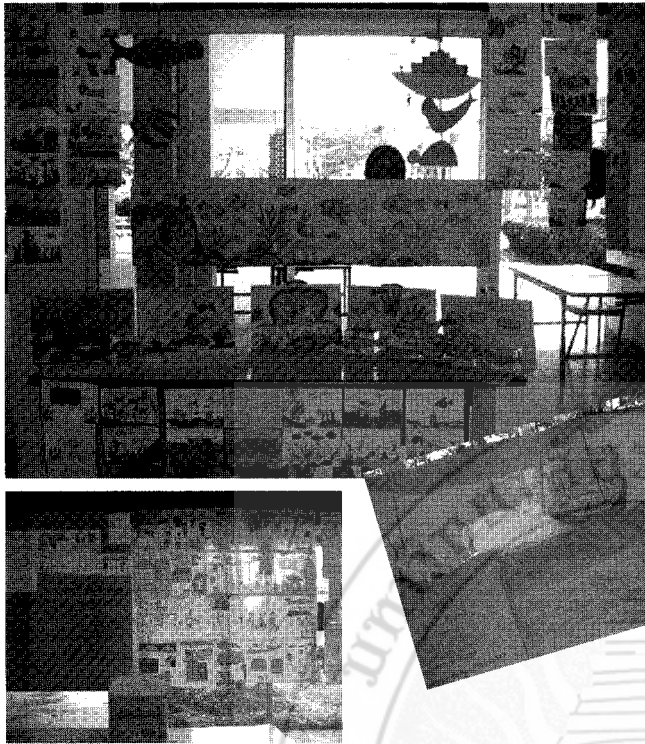
สถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา ดำเนิน โครงการสร้างสรรค์ต่างๆ ทางศิลปวัฒนธรรมและการ ศึกษา เพื่อการปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทางวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อโอกาสเป็นอยู่ดี และ ศักยภาพในการเจริญเติบโตเป็นมนุษย์สมบูรณ์ ที่มี

คุณภาพและมีความสุขตามธรรมชาติและสิทธิพื้นฐาน แห่งความเป็นมนุษย์

สถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา (มายา) ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2524 เป็นที่รู้จักกันดีในนามละครเวทีคณะ *มายา* ซึ่งเป็นคณะละครเวทีระดับวิชาชีพสำหรับเด็กและ เยาวชนคณะเดียวในประเทศไทย ที่เสนอละครการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน ในชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องที่สุดเป็นเวลา 24 ปี (2524-2546) จนได้รับการประกาศเกียรติคุณให้เป็น **สื่อชาวบ้านดีเด่นภาคกลาง(2525)** จากสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (สยช.) สำนักนายกรัฐมนตรี ได้รับเกียรติให้เป็น ตัวแทนคณะละครสำหรับเด็กและละครการศึกษาจาก ประเทศไทยเข้าร่วมการแสดง, กำกับการแสดง, แลกเปลี่ยน ประสบการณ์, บรรยายและจัดการฝึกอบรมในมหกรรม การละครและการศึกษาระหว่างชาติครั้งสำคัญๆ ของ ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกและนานาชาติ จำนวนมาก

นอกจากนี้ สถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา (มายา) ยังมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ร่วมกับหน่วยงานและสถาบันทางการศึกษาทุกระดับ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการ

พัฒนาหลักสูตรและคุณภาพการเรียนการสอน ด้วยการฝึกอบรมที่จัดให้แก่อาจารย์วิทยาลัยครู และครูประจำการในท้องถิ่นกว่าหมื่นคนทั่วประเทศในทุก ๆ ปี

โครงการสำคัญของสถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา (มายา) ที่กำลังดำเนินการอยู่ระหว่าง พ.ศ.2543 ถึง 2546 ได้แก่

1. โครงการเด็กอีสานสองใจ 2001 : แผนงานพัฒนาคุณภาพการปฐมวัยศึกษาในภาคอีสาน
2. โครงการเด็กเหนือสองใจ 2002 : แผนงานพัฒนาคุณภาพการปฐมวัยศึกษาในภาคเหนือ
3. โครงการเด็กไทยรู้ทัน : แผนงานส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แก่เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาให้รู้เท่าทันวิธีการโฆษณาชวนเชื่อของสินค้าขมเด็ก
4. โครงการเด็กชาวใต้สองใจ 2003 : แผนงานพัฒนาคุณภาพการปฐมวัยศึกษาในภาคใต้
5. โรงละครจิวมายาบ็อก : โครงการเวทีทางเลือก
6. สโมสรร่างกายปัญญา : นันทนาการสร้างสรรค์สำหรับเด็ก
7. มายาสาระไทย (Maya Thai Matters) : โครงการวิจัยและพัฒนาศิลปะการแสดงประเพณีไทย

สำหรับโครงการเด็กอีสาน, เหนือและเด็กชาวใต้สองใจ เป็นโครงการเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ระดับปฏิบัติการสอนของครูประจำการ และเน้นความสำคัญเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ(สพช.) และสถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา (มายา) ได้พัฒนาแผนงานขึ้นเพื่อศึกษาพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็น โดยเฉพาะเรื่องหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดการเรียน ที่ท้องถิ่นชุมชนมีส่วนร่วมต่อไป

กระบวนการฝึกอบรมครั้งนี้ วิทยากรใช้สูตรแบบ EAP เป็นแนวทางการฝึกอบรม ได้แนะนำแผนการ ออกแบบ EAP โดยวิทยากรดำเนินการฝึกอบรมตาม แนวทาง EAP และให้ผู้เข้าอบรมได้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมตาม EAP กิจกรรมที่ให้ผู้อบรมปฏิบัติเป็น กระบวนการที่กระตุ้นทักษะการคิดให้แก่ผู้ฝึกอบรม พร้อมกับเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้ เรียนพัฒนาศักยภาพการคิด ตลอดจนให้เทคนิค สื่อ ต่าง ๆ ที่ผู้ฝึกอบรมนำไปใช้ในกระบวนการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเชื่อมโยง สาระการเรียนรู้กับความจริงในชีวิตของผู้เรียน ดังจะ สรุปหลักการของการใช้หลักสูตร EAP และตัวอย่าง

แผนการออกแบบประสบการณ์ EAP : Experimental Activities Planner

ขั้นตอน	กิจกรรม (ตัวอย่าง)	
บทนำ	1. อุ่นเครื่อง	1.1 วงกลมทักทาย 1.2 เพลงเด็กประกอบท่าทางนางเงือกน้อย 1.3 เคลื่อนไหวสร้างสรรค์ 1.4 คิดอิสระ
เนื้อหา	2. แนะนำแก้ปัญหา	2.1 บทบาทสมมุติเรื่องโรงเรียนของเรา 2.2 คำถาม ออกแบบวิธีการพัฒนาศักยภาพความคิดของเด็กนักเรียน
	3. ไตร่ตรองทางแก้ไขเฉพาะตน	3.1 แต่ละคนคิดหาคำตอบในใจ 3.2 แต่ละคนคิดวาดภาพเพื่อตอบคำถาม
	4. ระดมสมองหาทางออกโดยกลุ่ม	4.1 กลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดจากภาพ 4.2 กลุ่มลงมติเลือกข้อสรุป 1 วิธี 4.3 จัดแสดงผลงานภาพวาด
	5. สื่อสารทางออก	5.1 กลุ่มจัดทำสื่อสนุก 5.2 กลุ่มจัดแสดง 5.3 สรุป
	สรุปเชื่อมโยง	6.1 สรุปกิจกรรมเชื่อมโยงในชีวิตจริง 6.2 สรุปอีเอพี.

ขั้นตอนการออกแบบแผน EAP ควรดำเนินไปตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์แนวคิด
2. ระดมความคิดกับผู้เรียน โดยสร้าง“ผังใยแมงมุม”
3. เลือกหน่วยการเรียนรู้
4. ออกแบบแผนประสบการณ์ 6 ชั้น

5. จัดเตรียมสื่อ และอุปกรณ์
6. ดำเนินการ

การดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ควรวางอยู่บนพื้นฐานของเบญจลักษณ์ของการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน

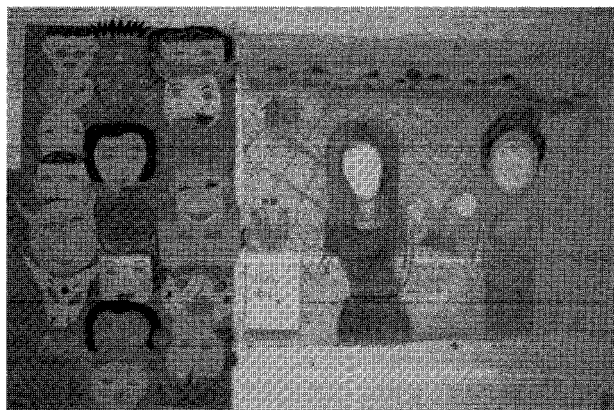
- เรียนรู้อย่างมีความสุข
- ได้คิดแก้ปัญหา
- ได้ทำงานกลุ่ม
- เรียนรู้แบบองค์รวม
- เข้าใจ ค้นพบกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

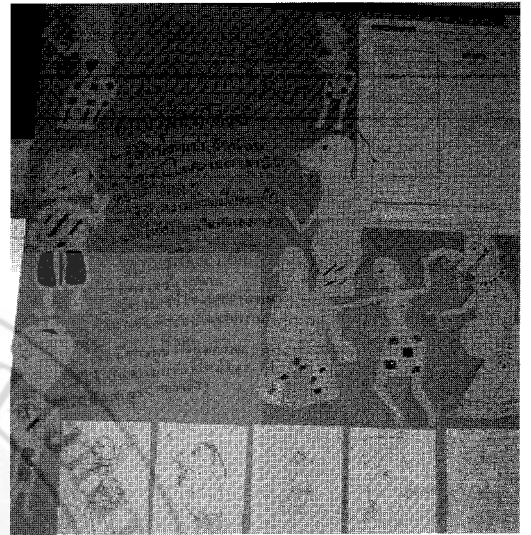
ดังนั้นการเริ่มวางแผนกิจกรรมจึงต้องเริ่มจากประเด็น ปัญหา เพื่อนำมากำหนดเป็นสาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน ดังตัวอย่าง

ประเด็น	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
ทะเลสาบสงขลา	ให้ความรู้	ไปเที่ยวทะเลสาบสงขลา
	ส่งเสริมทัศนคติ	เรารักทะเลสาบสงขลา
	เสนอแนวทางป้องกัน แก้ไข	ทะเลสาบสะอาด

การกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้น และสนใจประเด็น ปัญหา ควรมีการนำเสนอ โดยการใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ที่ครูสามารถทำขึ้นเองจากสิ่งของเหลือใช้ หรือวัสดุใกล้ตัว ซึ่งจะกลายเป็น สื่อสนุกที่มีคุณค่าสำหรับผู้เรียน ได้แก่

- ภาพ 3 มิติ
- ภาพหมุน
- หุ่นก้านเข็ดบน
- หุ่นเข็ดปาก
- หุ่นหนังสือพิมพ์
- ภาพเจาะหน้า
- หุ่น 3 นิ้วเข็ด
- ละครหน้ากาก
- หุ่นเงา

นอกจากนำเสนอสื่อสนุกรูปแบบต่าง ๆ วิทยากรได้ฝึกอบรมทักษะการใช้คำถามที่นำไปสู่ประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนัก ขอมรับ หรือรับรู้สถานการณ์หรือปรากฏการณ์นั้น ๆ ซึ่งเรียกว่า**คำถามหัตศจรย** ได้แก่

1. **คำถามตรวจสอบความจำ** : ใคร, ทำอะไร, ที่ไหน, เมื่อไร
2. **คำถามตรวจสอบความเข้าใจ** : ทำไม, อย่างไร
3. **คำถามส่งเสริมการคิด** : บอกมาให้มากที่สุด จะเกิดอะไรขึ้น ถ้า... จริงหรือไม่...
ออกแบบ วางแผน ค้นคว้า ทำอย่างไร

คำถามเหล่านี้นำไปสู่การเกิดแนวความคิดหลากหลาย ซึ่งนำไปสู่การสร้างความรู้แบบองค์รวมครอบคลุมสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต ดังตัวอย่าง

แนวคิด	สาระการเรียนรู้
1. เมืองใต้	ภูมิศาสตร์กายภาพ และสถานที่สำคัญ
2. จำเรญวิวัฒน์	ประวัติศาสตร์ อารยธรรมโบราณและภาษาถิ่น
3. สัตวชาติ	สัตว์พื้นเมือง รวมทั้งสัตว์ในนิยาย นิทาน และตำนาน
4. พฤษศาสตร์	พืชพื้นเมือง รวมทั้งพืชในนิยาย นิทาน และตำนาน
5. ศาสตร์โภชนา	ของกินที่เป็นเอกลักษณ์
6. ชยันทำกิน	อาชีพสำคัญที่หารายได้
7. ถิ่นฝีมือ	การช่าง เทคโนโลยีพื้นบ้าน
8. ชื่อใจงาม	คติธรรม ประเพณีทรงค่า ร้องรำทำเพลง เกมกีฬา นาฏการ
9. ความคนดี	คนเก่ง คนดี ในอดีต และ ปัจจุบัน
10. ศรีพัฒนา	ปัญหาสังคม และวิธีการแก้ปัญหาในระดับชุมชน

จากแนวคิดเหล่านี้ผู้อบรมสามารถเลือกสาระการเรียนรู้ที่มีความสำคัญ หรือสิ่งที่ตนเองสนใจนำมาสร้างเป็นหน่วยการเรียนรู้ เมื่อสมาชิกเห็นพ้องเป็นมติของกลุ่ม ตัวอย่าง หน่วยการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการฝึกอบรมครั้งนี้

เนื้อหา

หน่วยการเรียนรู้

1. เมืองใต้	มารู้จัก 14 จังหวัดภาคใต้ มาเลเซียสุดใต้ ชายแดนไทย ปักขี้ไต้่น้ำอยู่ รู้จักห้วยบ้านเรา หาดสมิหลาสะอื่น
2. จำเรียววัฒนธรรม	สงขลาเมื่อคราอดีต อารยธรรมจีนถิ่นใต้ แผลงไต่กันเหอะ สืบอดีตจากพิพิธภัณฑ์สงขลา รู้จักสงขลาจากทักษิณคดี
3. สัตวชาติ	เสียงสะอื้นจากปลาพะยูน นักเปิดน้ำคู้คู้ชุด ปลากะพงสร้างรายได้ สืบสานตำนานสัตว์หิมพานต์ รู้ไหมสัตว์ก็กินนม
4. พฤษชาติ	สะตอแดนใต้ เงาะนาสาร ของดีเมืองสุราษฎร์ สุมนไพรใครว่าไม่มีประโยชน์ ยางพาราสินค้าส่งออก เพื่อฟ้าเมืองสงขลา
5. ศาสตร์โภชนา	กินข้าวยาเพื่อสุขภาพ กินยาหนมกันใหม่ ขนมลาเส้นใยแสนอร่อย สะตอ ผักเหนาะเมืองใต้ ตากแห้งกินได้นาน
6. ชยันทำกิน	มารู้จักยางพารากันเถอะ เรารักอาชีพทำนา พ่อค้าคนเก่ง ผ้าทอแสนสวย ประมงเพื่ออนาคต
7. ถิ่นฝีมือ	ผ้าทอเกาะยอแสนสวย เครื่องเงินของฝากจากนครฯ เรารักหนังตลุง ย่านลิเภา ของดีเมืองนราฯ เครื่องปั้นดินเผาของเก่าเราไม่ลืม
8. ซื่อใจงาม	สืบสานศิลป์แดนใต้ มารู้จักทอม กับเจอร์ของไทยกันเถอะ มาทำบุญเดือนสิบกันเถอะ ท่องใต้ไปกับเสียงเพลง ร่วมใจใส่ผ้าปาเต๊ะ
9. คามคนดี	ป่าเปรมรัฐบุรุษของเด็ก ๆ รู้จักหลวงพ่อทวดกันเถอะ นายอานาจ ขุนประดิษฐ์ คนเก่ง หนังตลุงมุงสู่เด็กไทย
10. ศรีพัฒนา	ชายแดนใต้สามัคคี ของหนีภาษีทำลายชาติ ยาบ้าอันตราย ขับขี่มอเตอร์ไซด์ปลอดภัย เปิดไฟใสหมวก ป้าชายเลนของฉันทัน

เมื่อได้ชื่อหน่วยการเรียนรู้แล้ว ให้ผู้อบรมเลือกหน่วยการเรียนรู้และนำมาวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและให้ฝึกอบรมนำไปทดลองฝึกปฏิบัติในชั้นเรียนในวันถัดไป ตามแบบการเขียนแผน EAP ดังนี้

แนวคิด :หน่วยที่ :เรื่อง :

สาระการเรียนรู้ :
.....
.....

ขั้นตอน	กิจกรรม
1. อุ่นเครื่อง	1.1 ทักทายสวัสดิ์ 1.2 จะทำให้นักเรียนสนุกได้อย่างไร (เพลง / เกม / ปริศนาคำทาย)
2. แนะนำปัญหา	2.1 จะใช้สื่ออะไรนำเข้าสู่คำถาม (นิทาน / ละครหุ่น / นสพ. / วิดีโอ / วิชยาการ / ทักษะศึกษา) 2.2 คำถาม
3. ไตร่ตรองทางแก้ไขเฉพาะตน	3.1 จะให้นักเรียนตอบคำถามด้วยวิธีการเช่นไร
4. ระดมสมองทางออกโดยกลุ่ม	4.1 แบ่งกลุ่มเด็ก 4.2 แต่ละกลุ่มระดมความคิดเลือกข้อสรุป
5. สื่อสารทางออก	5.1 กลุ่มจะนำเสนอข้อสรุปด้วยวิธีการเช่นไร
6. ถอดรหัสปรับใช้	6.1 ครูจะสรุปและเชื่อมโยงอย่างไร 6.2 งานมอบหมายเพิ่มเติมคืออะไร

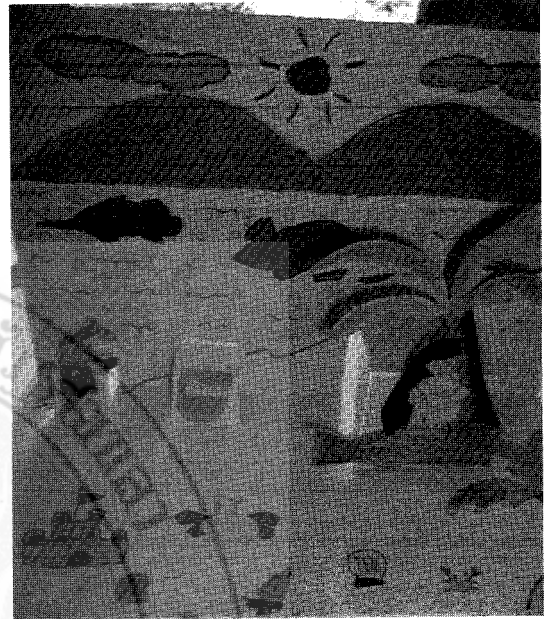
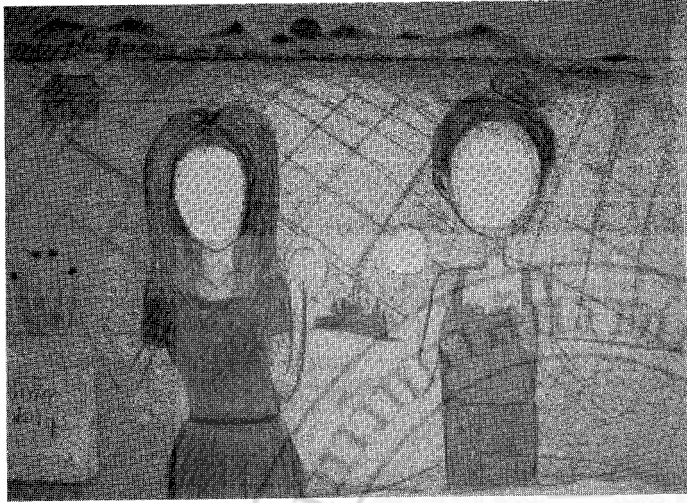
วิธีดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ หรือบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน

1. ทำให้เขามีส่วนร่วม : INSTRUCT : สอน
 หลักการ สื่อสารแบบมีส่วนร่วม
2. ทำให้เขาทำได้ : COACHING : ดูแล
 หลักการ FEED BACK
 ถามทวน
 ลองทำ
 สาธิต
 แนะนำ
 ทำอย่างนี้
3. ทำให้เขาร้องอ้อ : DEBRIEF : ถอดรหัส
 หลักการ สบายใจ
 เข้าใจ
 ภูมิใจ

การประเมินผลโครงการฝึกอบรม

การประเมินผลโครงการฝึกอบรมครั้งนี้ใช้ผลจากการตอบคำถามปลายเปิดของผู้เข้าฝึกอบรมทุกคนใน 3 หัวข้อ คือ

1. การเรียนรู้ของผู้เข้าฝึกอบรม ในการฝึกอบรมครั้งนี้ ได้ผลสรุปว่า
 - ได้รับความรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย
 - ได้รู้จักสื่อหลายประเภท
 - ได้ขั้นตอนในการทำงาน และวางแผนการสอนที่มีระบบ
 - สามารถเขียนแผนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
 - ได้แนวความคิดจัดการเรียนรู้หลายอย่าง เช่น เพลง เกมส์ การผลิตสื่อชิ้นใช้เอง
 - ได้แนวทางในการสร้างสาระการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและหลักการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 - ได้แนวทางในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น
 - ได้แนวทางการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เรียนอย่างมีความสุข
 - ได้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนเท่ากับการเรียนในชั้นเรียน 1 ภาคเรียน
 - ได้ฝึกการทำงานเป็นทีม
 - ได้ความมั่นใจ กล้าแสดงออก และแก้ปัญหาเป็น
 - ทักษะการตั้งคำถามที่มีความหมาย
 - ได้ระดมความคิดในการคิดรูปแบบการสอนใหม่ ๆ

2. การนำไปปรับใช้ในงานที่รับผิดชอบ

- นำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน
- นำไปเป็นแนวทางจัดกิจกรรมกลุ่ม
- นำกระบวนการไปใช้สอนให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
- ช่วยให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก กล้าเผชิญความจริงและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้
- จะนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้สอนในระดับมัธยมศึกษา โดยปรับปรุงสาระกิจกรรมและสื่อให้เหมาะสมกับวัยวุฒิของผู้เรียน
- นำไปแทนการสอนแบบเดิม ๆ ที่ผู้สอนพยายามยึดเยียดเนื้อหาให้ผู้เรียน
- นำไปพัฒนาทักษะการตั้งคำถามที่ฝึกผู้เรียนให้คิด
- นำไปเขียนแผนการเรียนได้ง่ายขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

- การจัดกิจกรรมเหมาะสมมากเพราะจะได้นำไปใช้ปฏิบัติจริงในภาคเรียนต่อไป
- อยากให้จัดอบรมแบบนี้เรื่อย ๆ เพื่อเสริมทักษะกระบวนการให้นักศึกษาได้นำไปใช้ในการสอน
- อยากให้มีการอบรมแบบนี้ทุกปี แก่ทุกวิชาเอก
- ควรให้ผู้เรียนเข้าฝึกอบรม ฝึกจริงกับผู้เรียนระดับที่จะสอน